

find - IND I HISTORIEN

3. - 5. KLASSE

HISTORISK METODE – I BØRNEHØJDE

Lidt abstrakt kan HISTORIENS problem udtrykkes på følgende måde:

»Om fortid, nutid og fremtid kan man sige, at kun nutiden kan iagttages, hvorfor vi ikke kan konstatere, om fortiden har eksisteret, og naturligvis ikke kan vide, om fremtiden kommer!«

I praksis må vi dog konstatere, at der er en overvejende sandsynlighed for, at fortiden har eksisteret! Det betyder, at vi i undervisningen i historie må lære børnene, at viden om fortiden bygger på, at historikere og arkæologer har udviklet metoder, som gennem analyse og kritiske overvejelser prøver at forholde sig til fagets filosofiske problem.

Børnene skal udfordres til at arbejde med historie med de kritiske briller på. Det vil sige, at de gradvist vænnes til at stille spørgsmål til det stof og de problemstillinger, de møder i undervisningen. »Hvordan, hvorfor, hvornår, hvorledes« osv. er nøgleord, som børnene skal lære at stille og i tillempet form erhverve sig viden og færdigheder i at kunne besvare. Kildekritik, billedanalyse og videnskabelige analysemetoder, bliver nogle af de redskaber, der skal integreres i den daglige undervisning.

Det bliver lærerens opgave at give denne kritiske arbejdsmåde en form, så eleverne oplever spændingen ved at kikke videnskabsmændene i kortene.

Øvelse gør mester

I begynderundervisningen kan »detektivarbejdet« med fordel udvikles som øvelser, der nærmest har karakter af leg.

Små historier kan hviskes gennem hele klassen, så eleverne får en fornemmelse af, at historisk viden kan udvikle sig til »historier«.

Små historier kan skrives gennem hele klassen. Skrivefejl vil kunne opstå og danne afsæt for en samtale om, hvordan vores viden om fortiden kan være betinget af rene tilfældigheder.

Man kan lave små vidneforklaringer til episoder i klassen. Hvem så hvad?, hvem oplevede hvad?, og dreje samtalen ind på, at også fortidens vidner har oplevet tingene forskelligt.

Samme øvelse kan gøres skriftligt, så børnene kan spores ind på overvejelser omkring troværdighed. Var vidnet tilstede eller hørte vedkommende om sagen på anden hånd?

To forskellige udsagn om samme episode eller begivenhed kan give anledning til samtale om sandt eller falsk

Kimslege kunne være en anden mulighed for at komme til at tale om, hvem der husker hvad, og om der var noget der ikke passede i sammenhængen? osv.

Billedanalyser af fotos, tv, levende billeder, tegninger og malerier kan give anledning til andre kritiske overvejelser – hvad er med, og hvad er ikke med? Er billedet samtidigt eller langt senere? Hvad har været ideen med billedet? osv.

Genstandsanalyse kan være en anden tilgang. »Hvad er det?«, »Hvor gammel er tingene?« »Hvor er den fundet?« kan varieres på forskellige måder, så eleverne øver sig i at stille spørgsmål.

Lokalområdet, museerne, landskabet kan på samme måde levendegøres, så eleverne får en oplevelse af, at det er muligt at stille spørgsmål, der giver ny viden og nye erkendelser.

Kortlæsning af gamle og nye kort kan give anledning til, at eleverne får lokaliseret deres viden og forundres over, hvilken geografisk viden man havde i gamle dage sammenlignet med vore dage.

Opmærksomheden på hele tiden at appellere til elevernes nysgerrighed og interesse for at vide mere kan så kombineres med introduktion af mere udviklede processer og metoder. Kildekritikken og billed- og genstandsanalysen kan raffineres og forskellige metoder som fx C-14 datering, dendrokronologi, pollenanalyser, udgravningsteknik kan tages ind gennem brug af bibliotek og internettet.